

O b s a h

Úvod	3
1. ZÁSADY PRÁCE V MIKROBIOLOGICKOM LABORATÓRIU (M. Nikš)	5
1.1 Zásady bezpečnosti práce	5
1.2 Zásady prvej pomoci pri laboratórnej infekcii	6
2. LABORATÓRNE VYŠETROVACIE METÓDY V BAKTERIOLÓGII (M. Nikš, Ľ. Klokočniková)	9
2.1 Odber a zasielanie materiálu na mikrobiologické vyšetrenie ..	10
2.1.1 Prostriedky na odber materiálu	11
2.1.2 Postup pri odbere materiálu	12
2.2 Mikroskopické vyšetrenie v bakteriológii	12
2.2.1 Metódy mikroskopickej diagnostiky	14
2.2.2 Voľba mikroskopického preparátu a jeho hodnotenie	15
2.2.3 Pozorovanie mikroorganizmov v natívnom preparáte	15
2.2.4 Pozorovanie mikroorganizmov v tmavom poli	16
2.2.5 Príprava fixovaného preparátu	17
2.2.6 Farbenie podľa Grama	17
2.2.7 Farbenie acidorezistentných mikroorganizmov podľa Ziehl-Neelsena	18
2.2.8 Giemsovo farbenie	19
2.2.9 Negatívne znázornenie púzdier podľa Burriho	19
2.2.10 Farbenie bakteriálnych spór	20
2.3 Kultivačný dôkaz baktérií	20
2.3.1 Podmienky kultivácie	21
2.3.2 Kultivácia anaerobných baktérií	22
2.3.3 Kultivačné pôdy	23
2.3.4 Očkovanie mikroorganizmov na kultivačné pôdy	24
2.3.5 Hodnotenie rastu mikroorganizmov na kultivačných pôdach	25
2.3.6 Pohyblivosť mikroorganizmov	27
2.4 Dôkaz biochemických vlastností	27
2.4.1 Sacharolytické vlastnosti	27
2.4.2 Lipolytická aktivita	28
2.4.3 Lecitinázová aktivita	28
2.4.4 Diastázová aktivita	28
2.4.5 Ureázová aktivita	28
2.4.6 Tvorba indolu	29
2.4.7 Tvorba sírovodíka	29
2.4.8 Tvorba plynu	29
2.4.9 Oxidázový test	29
2.4.10 Katalázový test	30
2.4.11 Oxidačno-fermentačný test	30
2.4.12 Redukcia dusičnanov	30
2.4.13 Tvorba acetoínu (VP test)	30
2.4.14 Dôkaz dekarboxyláz	31
2.5 Identifikácia baktérií podľa antigénnej štruktúry	31
2.5.1 Aglutinačná reakcia na skličku	33

2.5.2	Latexový aglutinačný test na skupinovú klasifikáciu streptokokov	34
2.5.3	Koagulinačná reakcia na skupinovú klasifikáciu streptokokov	34
2.5.4	Ascoliho termoprecipitačná reakcia	35
2.6	Fagotypizácia	35
3.	PATOGENETICKY VÝZNAMNÉ VLASTNOSTI BAKTÉRIÍ (M. Nikš)	37
3.1	Vyšetrovanie patogeneticky významných enzýmov	37
3.1.1	Koagulázový test	38
3.1.2	CAMP test	38
3.1.3	Proteolytické vlastnosti	39
3.1.3.1	Skvapalňovanie želatíny v skúmavke	39
3.1.4	Dezoxyribonukleázový test	40
3.2	Vyšetrovanie bakteriálnych exotoxínov	40
3.2.1	Dôkaz toxigenity <i>C. diphteriae</i> "in vitro" (Elekova metóda)	41
3.2.2	Dôkaz toxigenity <i>C. diphteriae</i> "in vivo"	41
3.2.3	Dôkaz tetanického toxínu (tetanospazmín) pokusom na zvierati	42
3.2.4	Dôkaz enterotoxínu na podviazanej kľúčke kráľika	42
4.	SÉROLOGICKÉ METÓDY (Z. Staršia)	44
4.1	Charakteristika protilátkovej odpovede	44
4.2	Sérologické reakcie	46
4.2.1	Aglutinačná reakcia	46
4.2.1.1	Widalova reakcia	47
4.2.1.2	Nepriama hemaglutinačná reakcia	49
4.2.2	Precipitačná reakcia	50
4.2.2.1	Rýchla reagínová reakcia	50
4.2.3	Komplement-fixačná reakcia (KFR)	51
4.2.4	Stanovenie hladiny antistreptolýzínu O (ASLO) v sére ...	54
5.	ZISŤOVANIE CITLIVOSTI MIKROORGANIZMOV NA ANTIBIOTIKÁ A CHEMOTERAPEUTIKÁ (D. Kotulová)	57
5.1	Metódy na "in vitro" zisťovanie citlivosti na antibiotiká	58
5.1.1	Platňová difúzna (kvalitatívna) metóda	59
5.1.2	Dilučné (kvantitatívne) metódy	61
5.1.2.1	Stanovenie minimálnej inhibičnej koncentrácie ..	61
5.1.2.2	Stanovenie minimálnej baktericídnej koncentrácie	62
5.2	Zisťovanie citlivosti mykobaktérií na tuberkulostatiká	62
5.3	Zisťovanie citlivosti anaerobných mikroorganizmov na antibiotiká	63
5.4	Zisťovanie citlivosti mikroorganizmov na kombináciu antibiotík	63
5.4.1	Stanovenie účinku kombinácie antibiotík difúznou platňovou metódou	66
5.5	Rýchle stanovenie citlivosti na antibiotiká	67
5.5.1	Rýchle vyšetrenie citlivosti turbidimetrickou metódou ..	67
6.	MODERNÉ TECHNIKY V KLINICKEJ BAKTERIOLOGICKEJ DIAGNOSTIKE (M. Nikš)	69
6.1	Automatizácia vyšetrení v klinickej bakteriológii	69
6.2	Numerická identifikácia baktérií	70
6.2.1	Identifikácia gram-fermentujúcich baktérií pomocou diagnostickej súpravy ENTEROTEST	71
6.3	DNA hybridizácia	72
6.4	Chromatografická identifikácia baktérií	73